

TIEDÄ JA TOIMI

Lähisuhdeväkivallan ehkäisy on kunnan tehtävä

Kunnat vastaavat lähisuhdeväkivallan ehkäisystä. Kuntien vastuulla on myös tarvittavien palvelujen järjestäminen väkivallan uhreille, tekijöille ja väkivallalle altistuneille lapsille.

Lähisuhdeväkivalta hyvinvointiin vaikuttavana tekijänä

Lähisuhdeväkivalta on merkittävä kansanterveysongelma, joka koskettaa kaikkia yhteiskuntaluokasta, kulttuurista, iästä ja sukupuolesta riippumatta. Ehkäisevä väkivaltatyö ja varhainen puuttuminen säästävät yhteiskunnan varoja sekä vähentävät inhimillistä kärsimystä. Väkivaltaan puuttuminen kuuluu kaikille.

Kaikissa sosiaali- ja terveyspalveluissa on huolehdittava siitä, että lähisuhdeväkivaltaa kokeneet asiakkaat tunnistetaan ja he saavat nopeasti avun ja hoidon väkivallan aiheuttamaan kriisiin.

Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimenpiteet kunnissa

Kunnille annettujen suositusten mukaan lähisuhdeväkivallan ehkäisytöy tulee sisältyä kunnan *hyvinvointistrategiaan* ja *turvallisuussuunnitteluun* sekä *sosiaali- ja terveydenhuollon toimintasuunnitelmiin*.

Suunnitelmien pohjalta tulee laatia lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimintamalli, joka sisältää:

- ongelmia ehkäisevää toimintaa
- matalan kynnyksen palveluita
- akuuttipalveluita, kuten turvakotipalveluja ja kriisiapua
- väkivallan ehkäisytöyöhön erikoistuneita palveluita
- pitkäaikaista tukea ja terapiaa väkivallan traumatisoimille ihmisille
- palvelupolun ja sen näkyväksi tekemisen.

Toimintamalli tarvitsee tuekseen pysyvät rakenteet. Jokaisessa kunnassa tulee olla *väkivallan ehkäisytöy yhteistyöryhmä* sekä *koordinaattori*, joka huolehtii poikkihallinnollisen ja moniammatillisen työyhteistyön toimivuudesta.

Koordinaattori vastaa myös palveluiden riittävyyden ja saatavuuden seuranta-tiedon kokoamisesta. Tämä edellyttää yhtenäisten kirjaamiskäytäntöjen kehittämistä kunnan asiakas- ja potilastietojärjestelmiin.

MITÄ LÄHISUHDE- VÄKIVALTA ON?

Lähisuhdeväkivallalla tarkoitetaan väkivaltaa, jonka tekijänä on nykyinen tai entinen puoliso tai kumppani, perheenjäsen tai muu läheinen ihminen.

Lähisuhdeväkivalta vaikuttaa monin tavoin kaikkien osallisten hyvinvointiin ja terveyteen.

Se voi johtaa fyysisen tai psyykkisen vammaan syntymiseen, kehityksen häiriytymiseen, perustarpeiden tyydyttämättä jäämiseen tai kuolemaan.

Väkivallan vaikutuksille altistuu koko lähipiiri.

Työvälineet väkivaltaa kokeneiden auttamiseksi

Väkivaltaa kokeneiden auttamiseksi on laadittu kaksi työvälinettä.

Lähisuhdeväkivallan systemaattinen kartoitus

Lähisuhdeväkivaltaa tulee kartoittaa systemaattisesti kaikissa sosiaali- ja terveyspalveluissa osana jokaisen asiakkaan perustilanteen kartoitusta. Systemaattinen kartoitus on ammatillinen väliintulo väkivaltakierteen katkaisemiseksi. Systemaattisen kartoituksen työkaluna toimii lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomake.

MARAK-toimintamalli

MARAK tulee sanoista moniammatillinen riskinarvioinnin kokous. Se on erityinen yhteistyömenettely, jonka avulla voidaan auttaa vakavan parisuhdeväkivallan uhreja. Toimintamallin tarkoituksena on ehkäistä väkivallan uusiutumista ja saattaa uhri eri tahoilta tarvitsemansa avun piiriin yhdellä ilmoituksella. Tavoitteena on, että malli otetaan käyttöön kaikilla paikkakunnilla.

Testaa kuntasi lähisuhdeväkivallan ehkäisyn tila

	KYLLÄ ☒	EI ☒	SELVITÄ ☒
Kunnassa on nimetty lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koordinaattori.	☐	☐	☐
Kunnassa on lähisuhdeväkivallan ehkäisyn yhteistyöryhmä.	☐	☐	☐
Lähisuhdeväkivallan ehkäisy sisältyy kunnan			
• hyvinvointistrategiaan	☐	☐	☐
• turvallisuussuunnitelmaan	☐	☐	☐
• sosiaali- ja terveydenhuollon toimintasuunnitelmiin.	☐	☐	☐
Kunnassa on laadittu väkivallan ehkäisyn toimintamalli ja palvelupolku.	☐	☐	☐
Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä on ohjeistettu ja koulutettu puuttumaan lähisuhdeväkivaltaan.	☐	☐	☐
Jokainen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilainen tietää, miten toimitaan, jos väkivaltaa ilmenee.	☐	☐	☐
Lähisuhdeväkivallan ehkäisystä ja palveluista on saatavilla helposti ja riittävästi tietoa.	☐	☐	☐

Lisää tietoa:

Tietoa lähisuhdeväkivallasta sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille ja palveluita suunnitteleville

www.thl.fi/kasvunkumppanit

> Työn tueksi > Ehkäisevä työ > Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisytyö

Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn suositukset.

Tunnista, turvaa ja toimi. Sosiaali- ja terveystoimelle paikallisen ja alueellisen toiminnan ohjaamiseen ja johtamiseen. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2008:9.

Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisy kunnassa ja koordinaattorin tehtäväkuvamalli (2013). Aluehallintovirasto, sosiaali- ja terveysministeriö ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Yhteystiedot

Kehittämispäällikkö
Helena Ewalds

Sähköposti:
etunimi.sukunimi@thl.fi

